

Kosmopolitisme-5

Petra Bolhuis &
Theo Meereboer
Maieutiek 2017

Zwart-wit

- Appiah laat zien dat in het huidige debat over globalisering, migratie, onderdrukking en slavernij een zwart-wit beeld wordt geschetst waarin de grijs-tinten geheel over het hoofd worden gezien, terwijl het voor de toekomst van groot belang is dat we juist de complexiteit en genuanceerdheid blijven benoemen. Daar zien we de praktijk van het samenleven in pluraliteit.

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Kosmopolitische besmetting

We nemen veel meer van elkaar over dan we denken.

Wat moeiteloos past nemen we niet waar als 'vreemde invloeden'.

Wat niet direct past kan niet worden opgedrongen; verandering vindt alleen blijvend plaats met instemming van leden van een gemeenschap. Maar exposure leidt wel tot verandering; (K. blz. 127)

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Besmetting door de eeuwen heen

De klassieke wereld is beïnvloed door Egypte en India en omgekeerd, zowel in bouwkunst als in filosofie. (K. 130, zie ook Zijderoute) De Vikingen droegen graag zijde uit China. De doedelzak schijnt oorspronkelijk uit Egypte te komen.

S. Rushdie schrijft een lofzang op onzuiverheid en hybriditeit. Het is juist op een rommelige manier dat nieuwe denkbeelden binnenkomen en deel gaan uitmaken van de plaatselijke cultuur.

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Traditie is veranderlijk

Sommige geïmporteerde vreemde zaken raken zo ingeburgerd dat ze nu weer als eigen traditie worden gezien;

In Kumasi krijg je traditiegetrouw cola bij een begrafenis, in Engeland thee!

Delftsblauw, Italiaanse pasta en de Islamitische Kaaba.

Gewone zaken als het eten met mes en vork en gebruik van algebra kent het westen door culturele besmetting.

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Cultuur, traditie en macht

Veroveringen gaan altijd gepaard met toe-eigenen van kunst en cultuurschatten. (verzamelen noemde Baden Powell dat (K. 133))

Appiah;

- Cultuur = uitingen van menselijke creativiteit
- Cultuur = leefwijze die ook de betekenis van voorwerpen bepaalt.

Cultureel erfgoed moet bewaard worden voor de mensheid, maar is niet perse het eigendom van een land waar het volk dat het maakte ooit leefde.

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Cultureel erfgoed en kosmopolitisme

Ook hier wil Appiah de ervaringen en de praktijk centraal stellen en vindt hij de westerse wetten een vorm van eigendomsfundamentalisme.

“Eén band - de band die wordt genegeerd als men spreekt over cultureel erfgoed - is de band die niet *via* identiteit loopt maar *ondanks* verschillen loopt. We kunnen op kunst reageren die niet van ons is; sterker, we kunnen alleen volledig op 'onze' kunst reageren wanneer we niet stoppen bij het idee dat het van ons is, maar het ook gaan beschouwen als kunst.” (K. 153)

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Slavernij en kosmopolitisme

Anders dan in voorbeelden over gebonden voeten enz. zijn slaven zelf geen deel van de eerwereld waarin slavernij een rol speelt. Het hebben van slaven van de oudheid tot nu is een wereld waarin het hebben van slaven slechts eer oplevert voor de bezitter. (vrijheid, rijkdom)

Hebben van slaven kost(te) eer in het buitenland. Appiah onderschrijft niet het economische element in de afschaffing van de slavernij.

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Slavernij en de afschaffing ervan

Er is een groot verschil ontstaan tussen het hebben van slaven uit de eigen cultuur en het hebben van zwarte slaven. (zie ook Tocqueville)

Slavenhandel was dé internationale connectie tussen Europa, Afrika en Noord- en Zuid- Amerika vanaf begin 19de eeuw.

Afschaffing van slavernij werd in toenemende mate een strijd waaraan men meende te kunnen afmeten welke politieke richting men uitging. Het werd een kwestie van eer.

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Eer en gelijkheid

Waardigheid/eer was lange tijd gerelateerd aan een hiërarchie. In tijd na de Franse revolutie is er een zoektocht hoe gaan wereld van gelijkheid? (K

1. Erkenning respect → gelijkwaardigheid, is c kent zelfrespect.
2. Waarderingsrespect - moet je verdienen en

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Strijd om erkenning en waardering

Koloniale verleden en macht van het westen maakt dat ook al is de slavernij afgeschaft er nog steeds veel strijd is rondom eer.

Kritieke van de zwarte rede stelt dat er twee problemen zijn

Wie of wat is Afrika?

Wie kan of moet er erkennen, spijt betuigen enz.?

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Kosmopolitisme

Identificatie met een bepaalde groep is de bouwsteen van cultuur.

Identificatie met een groep maakt ook dat polarisatie optreedt en de hybride vormen van vermenging niet kunnen optreden.

Het interessante is dat groepen die zich het recht op een eigen traditie of cultuur toe-eigenen zich niet bewust zijn van de kosmopolitische bronnen van die traditie.

Islam kent haar eigen intellectuele voortrekkersrol niet, westen kent haar eigen opname capaciteit van vreemde elementen niet.

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5

Kosmopolitisme en acceleratie

- De veranderingen gaan veel sneller dan vroeger,
- Tradities en regels zijn vastgelegd en zichtbaar. Gevolg; het in elkaar rommelen van plaatselijke alternatieven kan niet meer.
- Gelijkheid en gelijkwaardigheid, waardering en respect zijn lastig te onderscheiden.
- Openbaarheid laat schaduwzijden van de (dominante) westerse cultuur zien. (v.b. Congo van David van Reybrouck, Roofstaat van Ewald Vanvugt)

Maieutiek-2017 kosmopolitisme-5